

Kaljoxadalen

Kaljoxadalen är ett av Örebro läns största skyddade naturområden. Det gränsar i norr mot naturreservatet Nittälvsbrännan och tillsammans har reservaten en yta på drygt 700 hektar. Kaljoxadalen är ett variationsrikt landskap med såväl berg och skog som hedrar och myrar. Det gör att reservatet också har ett rikt växt- och djurliv.

Variationsrikt landskap

Kaljoxadalen innehåller många olika naturtyper. Längst i nordväst reser sig tre skogklädda bergshöjder med svårtillgängliga sluttningar och rasbranter. Nedanför bergen övergår landskapet i småmyrar och hedskogar. Öster om tallhedarna finns en brant sluttning med högväxt blandskog. Därefter tar en översvämningszon vid med gamla slättermarker intill den oreglerade Nittälvens slingrande vattenfåra.

På andra sidan älven breder den stora Komoramossen ut sig med sina holmar och åsar. Där finns också några av de mest naturskogslika skogspartierna. Annars finns större delen av reservatets mer orörda skogar i den svårtillgängliga bergstrakten i nordväst.

Skogar formade av bränder

De naturliga skogseldar som tidigare formade landskapet upphörde i stort sett i början av 1900-talet. Sammansättningen av norra länets mest orörda barrskogar är ändå till stor del ett resultat av att det brann ofta i äldre tid. Kaljoxadalens naturreservat domineras av brandpräglad tall- och barrblandskog. I försumpade, naturligt brandfredade lägen finns dock grandominerad skog och i delar av bergssluttningarna finns det gott om lövträd. De vanligaste lövträden är asp och björk. I några rasbranter finns enstaka lindar.

I hela reservatet kan man hitta spridda brandspår i gamla stubbar och levande tallar. Dessa tallar är ofta 200-350 år gamla. Enstaka träd är till och med över 400 år. De äldsta tallarna står ofta på de högsta höjderna. På några ställen finns rikligt med döda stående eller nedfallna träd. Här trivs till exempel många arter av svampar och skalbaggar.

Skogsbruket

En stor del av skogen i Nittälvsdalen har använts av människan under de senaste 400 åren. Framförallt bergsbruket krävde mycket ved för framställning av

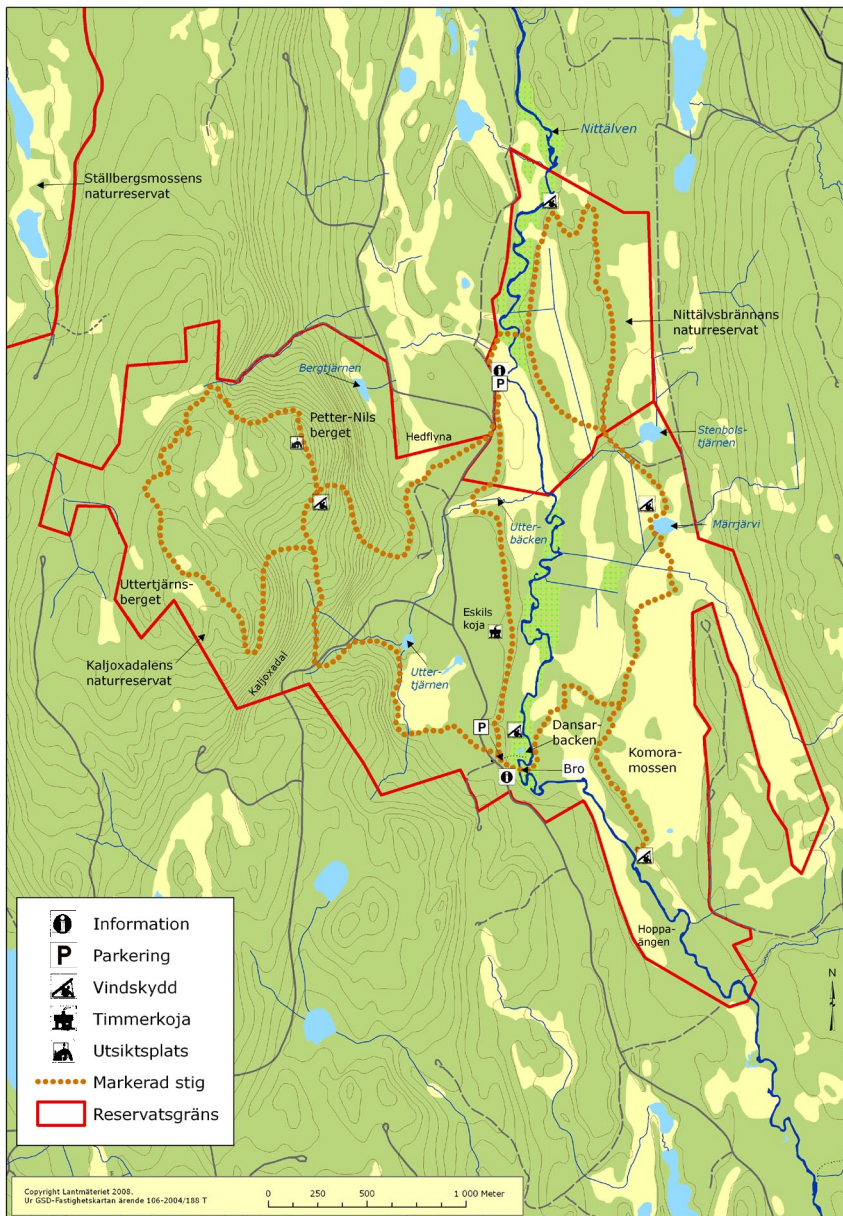

Foto: Håkan Mossberg

träkol. I området finns flera lämningar efter kolmilor i form av kolbottnar. När bergsbruket blev olönsamt under 1800-talets slut användes skogen istället för att utvinna virke. Timret flottades nerför Nittälven och bogserades över sjön Ljusnaren till Skärets sågverk. Vid denna tid var det vanligt att endast de grövsta och bästa träden högs ner och togs till vara som sågtimmer. Man kan hitta stubbar från den här tiden på flera platser i hela Nittälvsdalen.

Även i Kaljoxadalens naturreservat har det pågått kolning och spridda avverkningar. Utnyttjandet av skogen har dock inte varit lika omfattande här som på många andra platser. Topografin i delar av området har varit ett hinder för transporter och vägdragning. Den mest opåverkade skogen står i nord- och östbranterna av Peter-Nilsberget och Uttertjärnsberget.

I några områden har det skett kalavverkningar i början av 1980-talet. Ungskogarna som växt upp här innehåller en stor andel lövträd. Med tiden kan dessa övergå till naturskogsartad blandskog.

Myrslätter

Behovet av hö var stort i området under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet, eftersom traktens järn- och koppartillverkning krävde många dragdjur. Nittälvens stränder och myrarna i området användes därför ofta som slättermark. Förr fanns många timrade lador utmed älven och vid myrarna. Idag finns i bästa fall bara rester kvar. Ladan vid Dansarbacken är ditflyttad från annan plats.

Vargar och vedsvampar

Tack vare områdets storlek, blandningen av naturtyper och de relativt orörda skogarna, finns många olika arter av växter och djur här. Bland de skyddsvärda arter som finns här kan nämnas vedtrappmossa, aspgelélav, ringlav, violettgrå tagellav, gränsticka och stjärntagging. Bland fåglar och däggdjur som förekommer kan nämnas slaguggla, tretåig hackspett, lo och varg.

Violettgrå tagellav. Illustration: Lennart Molin

Vägbeskrivning

Kaljoxadalen ligger i Nittälvsdalen på båda sidor om Nittälven ca 15 km NV om Kopparberg och 10 km NO om Bredsjö. Åk från Kopparberg mot Skäret och vidare ca 4 km nordväst. Sväng vänster och efter ca 400 m vänster igen mot Kolbron och Havsjön. Efter att ni passerat Kolbron över Nittälven, vik av första vägen åt höger (norrut) mot Dansarbacken. Följ denna ca 4 km.

§ I reservatet är det inte tillåtet att:

- bortföra eller skada döda träd eller träddeklar
- bedriva insamling av mossor, lavar och svampar som växer på träd eller ved samt insekter eller andra evertebrater
- göra upp eld annat än på anvisad plats.

Fakta om reservatet

Bildat år: 2005
 Areal: 598 hektar
 Markägare: Naturvårdsverket
 Förvaltare: Länsstyrelsen
 Reservatsbildare: Länsstyrelsen
 Området är med i EU-nätverket Natura 2000